

Sygn. akt: I ACa 799/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 listopada 2012 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Anna Miastkowska
Sędziowie:	SA Alicja Myszkowska SA Wiesława Kuberska (spr.)
Protokolant:	st.sekr.sądowy Grażyna Michalska

po rozpoznaniu w dniu 8 listopada 2012 r. w Łodzi

na rozprawie

sprawy z powództwa **A. S.**

przeciwko **Instytutowi (...)** z siedzibą w **Ł.** i **(...)** Spółce Akcyjnej z siedzibą w **W. Oddział w Ł.**

o zapłatę zadośćuczynienia, odszkodowania i renty

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi

z dnia 8 maja 2012 r., sygn. akt II C 880/10

uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Łodzi, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt I ACa 799/12

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 8 maja 2012 r. Sąd Okręgowy w Łodzi oddalił powództwo A. S. przeciwko Instytutowi (...) w Ł. i (...) Spółce Akcyjnej w W. Oddziałowi w Ł. o zapłatę oraz orzekł w przedmiocie kosztów postępowania

(wyrok – k. 254).

Sąd Okręgowy wydał powyższe orzeczenie na podstawie ustaleń faktycznych, z których wynika, że u A. S., leczącej się od 1993 r. z powodu tocznia oraz mającej rozpoznane obecności wirusa CIN 1 HPV, podczas wizyty w dniu 7 marca 2008 r. w Poradni Ginekologicznej Instytutu (...) stwierdzono opryszczkę na wardze sromowej i zalecono

leczenie lekami Heviran i Zovirax. Leczenie tymi lekami kontynuowano wobec stwierdzenia opryszczki sromu podczas kolejnych wizyt w Poradni w dniach 7 kwietnia 2008 r. i 20 czerwca 2008 r. W dniu 2 grudnia 2008 r. podczas ostatniej wizyty powódki w Poradni odnotowano datę ostatniej miesiączki, usunięto spiralę wewnątrzmaciczną i pobrano cytologię, nie odnotowując stanu warg sromowych. W dniu 4 lutego 2009 r. powódka rozpoczęła leczenie w Przychodni (...) w Ł., podczas którego stwierdzono u niej obecność rosnącej od roku zmiany na wardze sromowej i w następstwie hospitalizacji w II Klinice (...), wykonano u niej dwa zabiegi pobrania wycinka z tej wargi, rozpoznając już po pierwszym badaniu VIN 2/3. W dokumentacji medycznej nie zawarto opisu makroskopowego diagnozowanej zmiany, nie odniesiono się do jej charakteru, lokalizacji i nie podano jej rozmiarów. Materiał pobrany w wyniku drugiego zabiegu nie nadawał się do dalszych badań. W badaniu ginekologicznym stwierdzono u powódki zmiany o charakterze nadżerek na wargach sromowych mniejszych i większych oraz zmiany dysplastyczne, obejmujące górną część lewej wargi sromowej większej, okolice łechtaczki oraz górny biegun wargi sromowej większej prawej, przechodzący od strony wewnętrznej na wargi sromowe mniejsze.

W dniu 20 marca 2009 r. wykonano u powódki - za uprzednią jej zgodą na zabieg okaleczający - proste wycięcie sromu. W usuniętym sromie powódki stwierdzono dysplazję dużego stopnia VIN 3 oraz łagodną postać brodawczaka apokrynowego sromu.

Sąd Okręgowy w oparciu o opinie biegłych D. W. oraz E. P. przyjął, że lekarz zatrudniony w (...) nie dokonał niewłaściwego rozpoznania i nie zastosował niewłaściwego leczenia w okresie poprzedzającym hospitalizację powódki w II Klinice (...). Kierując się opinią biegłego (...) P., Sąd Okręgowy uznał, że brak jest dowodów na stałe utrzymywanie się zmian

w obrębie sromu powódki, pomimo stosowanego leczenia oraz na to, że już

w marcu 2008 r. w obrębie sromu powódki istniała jakakolwiek zmiana nowotworowa. Tym samym Sąd oddalił powództwo wobec stwierdzenia braku przesłanek odpowiedzialności pozwanego

(uzasadnienie zaskarżonego wyroku – k. 255 – 257).

Apelację od powyższego wyroku wywiodła powódka, zaskarżając go w całości i zarzucając naruszenie:

- art. 278 k.p.c. w zw. z art. 290 k.p.c. poprzez nie przeprowadzenie dowodu z opinii Instytutu, mimo zgłoszonego przez nią wniosku, podczas gdy do wszechstronnego rozważenia materii sprawy była konieczna wiedza specjalna, szersza niż posiadana przez samodzielnych biegłych wydających opinie w sprawie, które to opinie nie odpowiadały na stawiane pytania i były wewnętrznie sprzeczne, a konieczność powołania Instytutu pojawiła się po zeznaniach świadka K. S.,

- art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 278 § 1 k.p.c. poprzez dowolną a nie swobodną ocenę opinii wydanych przez biegłą w sprawie, która to opinia

pozostaje w oczywistej sprzeczności z pozostałym materiałem dowodowym,

tj. w szczególności z dokumentacją medyczną ze Szpitala im. (...)

w Ł. oraz zeznaniami świadka K. S. oraz

- art. 318 k.p.c. poprzez wydanie wyroku oddalającego powództwo

w całości, podczas gdy zostały spełnione przesłanki do wydania wyroku wstępnego.

W następstwie tak sformułowanych zarzutów skarżąca wniosła o zmianę wyroku i uwzględnienie powództwa w całości lub uwzględnienie powództwa co do zasady, zasądzenie kosztów postępowania wg norm przepianych za

I i II instancję, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego, ewentualnie

o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji i pozostawienie temu Sądowi orzeczenia

o kosztach postępowania

(apelacja – k. 267 – 269).

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jest zasadna o tyle, że skutkuje uchYLENIEM zaskarżonego wyroku i przekazaniem sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Łodzi i pozostawieniem temu Sądowi rozstrzygnięcia o kosztach postępowania apelacyjnego.

Zważyć bowiem należy, że Sąd I instancji nie rozpoznał istoty niniejszej sprawy, nie ustalając uprzednio faktycznej podstawy roszczeń objętych pozwem. Przystępując do postępowania dowodowego, przyjął nadto konieczność zbadania związku przyczynowego między zawinionym zachowaniem lekarza, zatrudnionego w pozwanym (...), a szkodą

w postaci rozstroju zdrowia, wynikającego z poddania się przez powódkę okaleczającemu zabiegowi operacyjnemu, w sytuacji, gdy powódka nie określiła, w jakim zdarzeniu upatruje źródła swej szkody.

Mając na uwadze treść pozwu, dostrzegalne jest, że powódka dochodząc wskazanych tytułem odszkodowania, zadośćuczynienia oraz renty kwot, stoi na stanowisku, że podjęte w pozwanym (...) leczenie było nieprawidłowe wobec postawienia błędnej diagnozy i tym samym nieskuteczne. Doprowadziło ono w jej ocenie do spóźnionego wykrycia choroby nowotworowej i postawiło ją przed koniecznością przebycia trwale okaleczającego zabiegu, będącego dla niej przyczyną cierpienia psychicznego. Powódka prezentuje przy tym pogląd, że gdyby choroba była u niej rozpoznana wcześniej, możliwe by było przeprowadzenie zabiegu laserowo, bez potrzeby usuwania dużych części tkanek. Jednocześnie wskazuje jednak na kontynuację leczenia w Szpitalu (...) z uwagi na podejrzenie przerzutów nowotworu do kręgosłupa. Z tych względów nie można przyjąć, że jasno określiła ona faktyczną podstawę dochodzonych roszczeń, skoro stanowić ją może zarówno okoliczność utraty zewnętrznych narządów płciowych, jak i niepowstrzymanie, wskutek przebytej w dniu 20 marca

2009 r. operacji prostego wycięcia sromu, dalszego rozwoju choroby nowotworowej.

Biorąc powyższe pod uwagę, na obecnym etapie postępowania nie sposób jest dokonać oceny prawidłowości wyników dotychczasowego postępowania dowodowego, w tym zasadności oddalenia przez Sąd Okręgowy wniosku dowodowego, zgłoszonego przez powódkę w dniu 24 kwietnia

2012 r., skoro jego kierunek uzależniony jest od niedookreślonej na ten moment podstawy faktycznej roszczeń. Wątpliwości budzi natomiast argumentacja użyta przez Sąd dla uzasadnienia oddalenia tego wniosku, nawet gdyby odpowiadał on potrzebom postępowania ze względu na oparcie roszczeń na okoliczności samego tylko usunięcia sromu u powódki.

Z argumentacji tej wynika bowiem, że jedną z przyczyn negatywnego rozstrzygnięcia w przedmiocie wniosku, było jego spóźnione zgłoszenie, gdyż Sąd stanął na stanowisku, że powódka powinna wystąpić z tym wnioskiem już po wydaniu przez biegłą opinii pisemnej, bądź po jej przesłuchaniu. Ze względu na to, że w myśl art. 217 § 1 k.p.c. strona może aż do zamknięcia rozprawy przytaczać okoliczności faktyczne i dowody na uzasadnienie swoich wniosków lub dla odparcia wniosków i twierdzeń strony przeciwnej, w ocenie Sądu Apelacyjnego przedmiotowy wniosek jawi się jako zgłoszony w terminie i nie może podlegać oddaleniu z uwagi na wystąpienie z nim dopiero w dniu 24 kwietnia 2012 r.

Zawnioskowany dowód, podobnie, jak wydana w sprawie opinia biegłej E. P. oraz biegłego D. W., skoncentrowane zostały wokół okoliczności usunięcia sromu u powódki, prowadząc przez to do uznania, że było ono równoznaczne ze szkodą, dającą podstawę roszczeń. Utożsamienie szkody z rozległością pola operacyjnego jest jednak przedwczesne i uzależnione od sprecyzowania przez powódkę podstawy jej żądań.

Niemniej jednak zgodzić się należy ze skarżącą, że Sąd Okręgowy błędnie uznał opinię wydaną przez biegłą (...)P. za konsekwentną i wewnętrznie spójną. Nie analizując na tym etapie jej przydatności dla prowadzonego postępowania, stwierdzić należy, że wnioski z niej płynące są sprzeczne i w kontekście pierwszego z podniesionych w apelacji zarzutów, uzasadniać by mogły potrzebę ich skonfrontowania z opinią innego biegłego. Początkowo biegła wnioskowi nadała kategoryczny charakter w pisemnej opinii, podkreślając wielokrotnie, że lekarz, pod którego opieką

pozostawała powódka – G. B., nie postawił błędnej diagnozy i zastosował właściwe dla rozpoznanej opryszczki leczenie. W ustnej opinii uzupełniającej biegła jednak dopuściła możliwość wystąpienia omyłki w diagnozie i podważyła celowość wielomiesięcznego leczenia przeciwwirusowego powódki w sytuacji, gdy po tym czasie lekarz, nie widząc poprawy, powinien rozszerzyć diagnozę i skierować powódkę na stosowne badania. Zbudowanie przez Sąd Okręgowy ustaleń faktycznych wyłącznie na podstawie pisemnej opinii biegłej, przy pominięciu wniosków zawartych w jej ustnej opinii uzupełniającej, jest niewątpliwie uchybieniem z punktu widzenia zasady swobodnej oceny dowodów, wyrażonej w art. 233 § 1 k.p.c., która nakazuje poddać ocenie, z uwzględnieniem kryteriów wiarygodności i mocy dowodowej, całokształt zebranego materiału. Skoro Sąd rozważył ten materiał wybiórczo, ocena przez niego dokonana nie może się ostać.

Nie można natomiast podzielić zarzutu skarżącej, że opinia biegłej (...) P., we wskazanym w apelacji zakresie, jest sprzeczna

z zeznaniami K. S. oraz dokumentacją medyczną, dotyczącą leczenia powódki. Określenie stadium choroby rozpoznanej

u skarżącej jako VIN 2/3 oznacza zmianę przednowotworową lub przedinwazyjną, jak wyjaśniła biegła, z którym to określeniem zgodził się świadek S. w końcowej części złożonych zeznań. Takim też określeniem posłużono się w dokumentacji medycznej, wobec czego nie można stwierdzić istnienia zarzuconej sprzeczności.

Całkowicie chybiony jest także zarzut obrazy art. 318 k.p.c., gdyż zaskarżony wyrok był w istocie wyrokiem wstępnym, pomimo braku takiego określenia w jego komparycji. O jego wstępnym charakterze decyduje treść postanowienia z dnia 24 kwietnia 2012 r., mocą którego Sąd ograniczył rozprawę do zagadnienia wstępnego w postaci zasadności roszczeń pozwu co do zasady.

Widoczne nierozpoznanie istoty sprawy, uniemożliwiające wydanie

w niej prawidłowego orzeczenia, skutkować zatem musiało uchynieniem zaskarżonego wyroku i przekazaniem sprawy Sądowi Okręgowemu w Łodzi do ponownego rozpoznania, o czym Sąd Apelacyjny orzekł na podstawie art. 386 § 4 k.p.c. Sąd Apelacyjny pozostawił nadto temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego, stosownie do regulacji art. 386 § 4 k.p.c. w zw. z art. 108 § 2 k.p.c.

Ponownie rozpoznając sprawę, Sąd Okręgowy, przy uwzględnieniu treści art. 386 § 6 k.p.c., wezwie powódkę do sprecyzowania faktycznej podstawy dochodzonych roszczeń oraz w sytuacji jedynie informacyjnego jej wysłuchania, przeprowadzi dowód z przesłuchania strony powodowej, celem ustalenia jej obecnego stanu zdrowia, w kontekście zawartej w pozwie informacji o rozprzestrzenianiu się choroby nowotworowej. Stosownie do okoliczności, Sąd Okręgowy zażąda nadto dokumentacji medycznej aktualnego leczenia powódki. Wobec dochodzonej przez powódkę renty, Sąd ustali także, czy wykonuje ona pracę zarobkową i czy doznaje w jej ewentualnym wykonywaniu ograniczeń z przyczyn zdrowotnych, czy ma zwiększone potrzeby ze względu na stan zdrowia, w tym, czy korzysta z pomocy osób trzecich. Stosownie do inicjatywy dowodowej stron, Sąd rozważy również potrzebę dopuszczenia innych dowodów w sprawie, łącznie

z dowodem z opinii Instytutu (...) oraz opinii biegłych psychiatry, psychologa i seksuologa. Tym samym Sąd zbada w niniejszej sprawie wystąpienie przesłanek odpowiedzialności pozwanych oraz przeprowadzi postępowanie dowodowe co do wysokości dochodzonego odszkodowania, zadośćuczynienia i renty. Następnie poczynione ustalenia Sąd zamieści

w uzasadnieniu swego rozstrzygnięcia, oddając w nim przebieg procesu motywacyjnego w sposób umożliwiający kontrolę instancyjną.